

„HALVÁNYNÁL IS FEHÉREBB ÁRNYÉK”

Déltájt ébredt fel. Agyában a múlt éjszaka szürkészöld köde, inye nikotinra, követelőző csókharapásokra és bor-sör keverékére emlékezett. Még alig eszmélve kászálódott ki az ágyból, odatapogatózott az ablakhoz, feljebb húzta egy kissé a redőnyt. A lécek közt beleselkedő fény is bántotta a szemét. Leült az ágy szélére, két keze őrizte arcát. A szoba lassan megtelt bútorokkal. Egy szikár széken, tegnapi önmagát idézve, gyűrött, szeszfoltos zakója lógott. Últéből előrenyúlt, hogy cigarettát halásszon ki a zakózsebből, de csak a levegőt markolászta. Fel kellett emelkednie és előrenyújtózni. Rágyújtott, s visszafeküdt az ágyra. Szeretett így: semmire sem gondolva fújni a füstöt. Ez a boldog ósállapot azonban nem tarthatott sokáig, gyomra hangosan követelni kezdte a magáét. Kedvetlenül kelt fel, meztelen talpával végigdöngött a szobán. Utálta ezt a lakást, síró-rívó padlójával, divatjamúlt bútoraival, anyja mindenütt jelenlevő kis horgolt terítőivel, melyek rafinált mintájukkal mintha az emberi kicsinység örök hatalmát hirdették volna.

A fürdőszobában megnedvesítette az arcát, aztán a nyakát. „Csipni fog a fogkrém”, gondolta, de azért nekilátott. „A fogamra ügyelni kell, mégiscsak látják egymáran . . .”

A másik szobában már fel volt húzva a redőny. Anyja levele a szokott helyen, a rádión várta. „Kisfiam! Az ebéded a lerniben van. Tokány tört krumplival, ahogy te szereted. A hűtőszekrényben találsz friss gyümölcsöt. Mosd meg előtte! Vettem neked egy alsónadrágot, meg két pár zoknit, a szekrényedben megtalálod. Apád itt volt tegnap délután, látni szeretne. Ha elmész, vidd magaddal az orkánt, a rádió reggel esőt mondott. Jancsikám, ne fáraszd ki magad nagyon, úgyis olyan nyúzott vagy! Anyu” Szórakozottan futotta végig. Magában egy dallamot dúdolt, s úgy érezte, már álmában is ezt a dallamot dudorászta. Tudta, hogy most már egész nap ez a szám lesz a fejében, ha akarja, ha nem. Minden napnak megvolt a maga dallama. A mai szomorú volt. Már énekelte is: „Hello darkness my old friend, I've come to talk with you again . . .” Kicsit fátyolos volt a hangja. „Nem baj, estére kitisztul” állapította meg tapasztalattal, s kiment, hogy megebédeljen. Nem nagy étvágygal evett, és lecsöpögtette a pizsamáját a hús zaftjával. — Zistenit! — káromkodott fennhangon, de nem nagyon bánta. Otthagyta az ételt, a szobájába ment, rágyújtott. „Nem kéne annyit bagóznom, azt mondják, árt a hangomnak. Van benne valami, bár szerintem férfiasabbá teszi.” — „. . . and touch the sound of silence” — énekelte. Bekapcsolta a magnót. Előretekerte a szalagot, Wilson Pickett egyik soul-számáig, és öltözködni kezdett. Belebújt nagy műgonddal divatosra koptatott farmerjába, s nem tudta megállni, hogy ma is meg ne állapítsa magában: „Tisztára olyan, mint egy valódi kopott farmer, nem olyan, mint a Csiké. Hiába, nem ért hozzá a fej.” A hosszú gallérú hippingre felvette a zakóját. „Unom ezt a jakót. Venni kellene már egy farmerdzsekit” gondolta, de aztán egy sóhajjal elintézte egy időre az egész dzsekiügyet.

Leült, hallgatta a számot. „Meg kéne csinálni” morfondírozott. Tiszta, egyszerű improvizációkra épülő dal volt, mint a soul-zene általában. Háromszornégyszer is végighallgatta, kezében a gitárral, próbálta kisilabizálni az akkordokat. Elég lassan haladt. Mielőtt gitározni kezdett volna, három évig hegedülni járt, anyja óhajának engedve. A szöveget, bár az amerikai énekes szlenge miatt csak nehezen lehetett érteni, gyorsabban lejegyezte. „Milyen jó, hogy tudok valamit angolul” gondolta, és az is megfordult a fejében, hogy talán azért lett a „Jokers” szólóéneke, nem a „jó hangja” miatt — ami igaz is

volt. A zenekar többi tagjának — jól tudta — négy-öt mondatban össze lehetett foglalni angolos műveltségét: „Letszgo!” „Kamónevribádi!” „Bébiávjántyú.” „Vanmórtájmná”. Csikk, a dobos egy egész hosszú mondatot is tudott, melyet minden fellépéskor bedobott egy párszor, s amit szerinte megközelítőleg így lehetett magyarrá fordítani: „Az amerikai flotta gyakorlatozik a japán partok közelében.”

„I’ve been loving you too long...” kezdte furcsán elnyújtott hangon énekelni, de maga is érezte, hogy sehogysem sikerül utánoznia a néger énekes rekedt-fájdalmas hangszínét. Letette a gitárt, s csak nézett maga elé. Hirtelen valami halvány vágy ébredt fel benne, hogy olvasni kellene — talán azért, mert a padlón meglátta Rejtő egyik kötetét. A fotelba dobta magát, cipőbe bújtatott lábát gondolkodás nélkül kinyújtóztatta a dohányzóasztalkára, mely már megszokta a megalázásnak ezt a módját. Most nem gondolt rá, de tisztában volt vele, hogy valójában minden tettét ezek a homályos vágyak határozzák meg. Harcolt is ellenük, azokban a világos pillanatokban, amikor egész lényével meggyőződött ennek az érzésnek póre ösztönösségéről; de legtöbbször, talán belső kényszerből vagy inkább lustaságból, engedett nekik. Az igazság az volt, hogy nem talált helyettük mást, ami irányíthatta volna életét, célt szabott volna cselekedeteinek.

A könyvet egy kézzel tartotta, a másikban cigaretta parázlott, pontosan úgy, mint valamelyik filmben látta. „... and the vision that was planted in my brain, still remains...” — bújtt elő valahonnan a szám, amit egész nap énekelni fog. „Furcsa — gondolta —, hogy azok a számok sose jönnek így elő, amiket játszunk.” Továbbolvasta a „Rejtőt”. Tulajdonképpen unta is egy kicsit — már az író hatodik könyvénél tartott —, de azért csak el kellett olvasni, a jó szövegek miatt legalább. Nem tanult meg kívülről oldalakat belőle, inkább csak illendőségből olvasta el, hogy le ne maradjon erről a gyakori beszédtemáról. A gimnáziumban tökéletesebbé csiszolták „magával hozott” jóízlését. József Attila-elemzése az érettségin osztatlan elismerést váltott ki a vizsgabizottságból, és hitetlenkedve csóválták a fejüket, amikor elmondta, hogy vegyész szeretne lenni. Ismert néhány nagynak tartott író, de inkább csak a neveiket, a klasszikusokról vaskos kötetek jutottak az eszébe. Volt egy kedvenc írója is, akiért őszintén rajongott, de nem volt benne bizonyos, hogy nem azért szereti-e, mert rövid életében csak egyetlen kötete jelent meg, s ez azt a könnyen szerzett örömet kínálta az olvasónak, hogy beavatott egy író egész életművébe.

Hamar ráunt az olvasásra, vagy ami jobban fedi a valót: határozatlan vágy támadt fel benne, hogy találkozzon egy lánnyal, akit jelenleg éppen Erzsinek hívtak. — Mindjárt fél három — szögezte le hangosan a tényt önmagának, s kiment az előszobába, hogy megfésülködjön. Sokáig babrált a hajával a bamba nagytükör előtt, miközben isten tudja ma hányadszor „A csend hangjai” című számot énekelte. Barna hajtincseit hátul kifésülte az ingnyak fölé. Keskeny arcához ugyan nem állt jól a hosszú haj, de a homlokára bukó tincsek jól kiemelték mélyenülő, szomorúkék szemét. Egy kisebb tükörrel oldalt ellenőrizte az eredményt. Hóna alá csapta a kék műbőr tokba bújtatott gitárt — „Egy zenész még se hordja meztelenül a hangszerét, csak a cuplingerek” — és elégedetten indult útnak. A ház elől még visszazaladt a lakásban felejtett cigarettáért. — Nem lesz szerencsém — dünnyögte, pedig nem hitt a babonákban.

„Ezt a pechet! Nincs itthon. Vagy csak nem akar beengedni! Átvágott volna?!... Nem, nem olyan csaj!” Gondolkozott. Tegnap este megegyeztek, hogy délután feljön, Erzszi öregei akkor nincsenek itthon. Semmi kétség, így

volt. Így beszélték meg. „Igaz, hogy utána nem sokat foglalkoztam a kicsajjal... Csak nem húzta fel az orrát?... Ah!...” Elszántan rákönyökölt a csengőre. „Na, még tizig számolok. Ha akkor se nyitja ki...” Belül még reménykedett. „...nyolc, kilenc, tíz...” Várt egy kicsit, aztán dühösen belerúgott az elképedt ajtóba, és lesasszézott a lépcsőn. „Most hová?... Még csak három óra... Prézliékhez? Biztos csajozik... Ah, felkészök a faterhez. Hátha leesik valami. Az álla biztosan.” Jót nevetett saját szellemességén.

Fehér ajtó. Fényesre szidolozott névtábla. Rajta az apja neve. „Vajon nekem is lesz majd ilyen pléhcégérem?” töprengett, míg az ajtónyitást várta. Nem szeretett idejárni. Pedáns tisztaság áradt minden sarokból. Szinte büzlött. Mindenki csak settenkedik a lakásban, mintha félniük kellene valamitől. Azt sem szerette, hogy a kislányt, aki olyan nyálás puszokat szokott nyomni az arcára, Huginak kellett szólítania. És az előszobában papucset kellett húzni.

— Csókolom.

— Isten hozott, Janika!

„Janika. A haverok betegre röhögnék magukat, ha tudnák, hogy én itt Janika vagyok. Mit janikázik ez itt! Ide a rozsdás bököt, ha hat évnél idősebb nálam. Méghogy Janika!”

— Hogy van Hugi? — kérdezte odabent sután, csak hogy mondjon valamit.

— Jól. Most éppen Klárikával játszik a szomszédban.

„A nyálás puzsi mindenestre ugrott. Ez is valami.” A szertartásos papucshúzás után szó nélkül apja dolgozószobája felé vette az irányt. „Biztos melózik az öreg, mindig hazahozza a rajzokat.” Kopogott az ajtón, majd válszt nem várva benyitott. Nem tévedett: apja egy rajz felett méricskelt.

— Szervusz fiam! — jött elébe az öreg. Szeretet szólt a mozdulataiból, a fiú érezte ezt. — Embernyi ember vagy már! — veregette meg a vállát. — Na gyere, ülj le!

Mit lehet erre felelni? „Embernyi ember.” Ha azt mondja: „Hát igen”, akkor valójában nem is az. Pedig már felnőttnek érezte magát — jóllehet nem így nevezte ezt belül, kamaszkorából gyanúsan csengett vissza a szó —, és nem azért, mert idestova két hónapja, hogy „érettnek” nyilvánították. Élt benne valami tiszta józanság, hideg előrelátás, s bár legtöbbször még nem ezen szűrte át az eseményeket, a világot, úgy érezte, ez a tulajdonság a férfi sajátja. Egy pillanatra megpróbált apja fejével gondolkozni, s szánalmasnak, kiszolgáltatottnak érezte magát mellette, ahogy ott ült előregörnyedve a díványon, lába között a gitárral. Mióta az eszébe tudta, irigyelte apját nyugodt céltudatosságáért, mely még a mozdulataiból is áradt.

— Tölthetek valamit? Gint, konyakot?

— Konyakot — mondta halkan. Már sajnálta, hogy feljött. Apja közelében megérezte, hogy még mindig őrzi a kamasz sündisznóállását a világgal szemben, azt az érzést, amitől azt hitte, már megszabadult. Az öreg a könyvei mögül varázsolta elő az üveget, töltött, aztán széleseben visszadugta a helyére. Ez némi elégtétellel töltötte el a fiút.

— Egészségünkre! — koccintottak.

— Tegnap kerestelek — kezdte az apja.

— Tudom.

— Mi újság van veled? A ballagásod óta nem láttalak. Beszélj!

— Anya nem szólt róla?

— Miről?

— A felvételistől.

— Nem, nem említette. Na mondd már!

— Nem vettek fel. — Örült, hogy keményen ki tudta mondani. Csak azt nem értette, miért hazudott neki az öreg. Hát még gyerekek nézi?

— Hány pontod volt? — Az öreg szúrósan nézett rá a vastag üvegen át.

— Tizenhét és fél. Keveset vittem a suliból, a fizika miatt. A felvételim különben tűrhető volt. — A szavak kézen fogták egymást. — ... A Balcsin tudtam meg az egészet, anyu megírta. Tudod, ott játszottunk a zenekarral. Akkor nagyon le voltam lombozva. — „Most se vagy valami örömszak” hangzott belől.

— Ja igen, a zenekarral. — Az öreg úgy tett, mintha most vette volna észre a gitárt. — Rágyújtasz? — kérdezte.

— Kösz, én Symphoniát szívok.

— És most mihez akarsz kezdeni? — fújta ki a füstöt az apja.

— Semmihez. Ősszel úgyis visznek slapónak.

— Hogy, mit mondasz?

— Katonának visznek. A sereg, úgy látszik, nem tud meglenni nélkülem. Bár én a magam részéről tudnám nélkülözni. — Ez egy kicsit nagyképpen hangzott.

— Nem akarsz valami szakmát tanulni inkább?

— Minek? Utána is berántanak. Különb is, a seregben tanulhatok szakmát.

— Ahogy azt Móricka elképzelem!

— Az első év leszolgálat után lehet jelentkezni az egyetemre. Fel kell hogy vegyenek. A hátralevő időt pedig fél lábon is kibírom.

— Hát optimizmusod az van.

— Legalább az legyen, ha már eszem nincs. — Ezt kicsit a mérleg visszabillentéséért mondta. A különös az volt, hogy amikor kívágta „Fel kell hogy vegyenek”, maga is hitt benne. Sőt még most is.

— Anyád? — kérdezte most az öreg, mintegy mellékesen.

— Mikor eljöttem, még nem ért haza. Biztosan túlórázik.

Lépések közeledtek a szomszéd szobából. Apja egy szempillantás alatt eltüntette a két poharat, s cinkosan ráhunyorított.

— Gyuri! — dugta be a fejét a felesége. — Egy pillanatra!

— Azonnal, szívem — kelt fel az öreg. Ő is felállt. Egy fejjel magasabb volt az apjánál. — Ne haragudj, mindjárt jövök.

A fiú az ablakhoz sétált. „Állatira lerobbant az öreg. Legfőképp a tartása.” Eddig úgy élt emlékezetében, ahogy gyerekszemmel látta, amikor azon veszekedtek a sráccokkal, hogy kinek a legerősebb az apukája az utcában. Akkor meggyőződéssel mondta, hogy „az enyém, mert ő bokszolt is”, és azonnal kész lett volna öltre menni akárkivel, aki nem hiszi. „És most? ... Ha ez így megy, teljesen tönkretesz magát. Ez az átkozott nő hajszolja így, lefogadom. Mit eszik rajta az öreg? Hogy fiatal? Végig nem mennék vele az utcán ... De hát miért? Miért ez az egész hajsza? ... A kocsiért? A jó lakásért?” Megfordult, és járkálni kezdett a szobában. „Ezekért a fényesre köpködött nipekért? A papucsokért az előszobában?! ... Igen, modern szobagarnitúra ... Az van. Csak éppen mindegyik bútoron nylonhuzat, még a kislány ajándékba kapott babáin is! ... Ja. Steril itt minden, mint egy vadonatúj W. C.-kagyló ...” A szomszéd szobában legalább öt perce vitatkoztak valami hamutálcán, egyre hangosabban. „Biztosan levette az öreg” gondolta. Most szánta az apját. Hirtelen valami, talán a két egymásba fonódó delfin a vitrinben azt súgta neki, hogy menjen. Nyakon fogta a gitárt, és halkán kiosont a szobából. A papucsot majdnem a lábán felejtette.

A lépcsőházban a számot kezdte fütyülni, amitől ma hiába is akart volna szabadulni. „Ma már a második eset, hogy nincs szerencsém. Mégiscsak van

valami a babonákban.” Megszokta már, hogy ritka látogatásai alkalmával apja egy ötvenest, vagy egy százast gyűr a zsebébe, s közben mindketten szégyellik magukat. Utóbb már szégyenkezés nélkül fogadta el a pénzt. Magában arra gondolt: „Könnyít a lelkiismeretén”, és a foga között kiszűrt egy köszönömöt. Nem tudta volna megmondani miért, de úgy érezte, soha többé nem fogadhat el pénzt az apjától.

Lábai a folyópartra vitték. Mohón szívta magába a csöndet, egy halászladik orrában üldögélve. A közeli ős járt a fejében, hiábavaló élete, és még hiábavalóbb halála. Csak nézte a víz szürke sodrását, és két szemöldöke közé ránc ékelődött. „Csinálni kéne végre valamit” gondolta. „Késő. Másfél vagy két hónap múlva bokorugró leszek . . . Semmi se késő. Csak el kell kezdeni.” Már nem hitt a fogadkozások erejében. Nemcsak másnak, magának sem. Már tudta: máról holnapra nem lehet új életet kezdeni. Csak annyit lehet, hogy az ember azt mondja magában: „Egy év múlva más ember leszek.” Azt is tudta, hogy ehhez akaraterőre van szükség. „Ebből a tárgyból mindig hattyúnyakam volt” ironizált önmagában. Kihámozta a gitárt a tokjából, és halkán pengetni kezdte: „Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek . . .” Ez volt az a dal, amelyen kis híján elsírta magát a ballagás énekes-virághullásos, tétova körmenetében.

Az este ott találta a csónakban. „Hello darkness, my old friend, I've come to talk with you again . . .” — énekelte halkán, és mosolygott. Hirtelen felugrott, majdnem átbukott a ladik oldalán. — Te jó ég! — kapott a fejéhez. Egy pillanat alatt fent volt a parton. Ránézett az órájára: fél nyolcat mutatott. „A srácok már szerelnek. Szét fogják verni a fejem!” A város másik végébe kellett villamosoznia. Ma este egy egyetemi évfolyambulin játszanak.

Meredten bámulat kifelé az ablakon. Mindennap ezen a villamoson járt a gimibe, s akkor is arra gondolt, amire most: „Emberek, autók, fák, házak, utcák. Mindegyikben rejlik valami, mindegyik van valamiért. És én az üvegen át nézem őket. Csak a külsejét ismerem az egésznek, az egész életnek. Rohadt dolog.” Örült, hogy vége a giminek, s közelebb kerülhet végre ahhoz, amit ismerni akart, úgy mint magát. Nem gondolt arra, hogy az egyetemre is villamossal kellett volna járnia. A térnél szállt le. Átvágott a pázsiton, és ott volt a nagy, sötét kapu előtt. „TTK-kar. Igen, mintha már jártam volna itt. Csak egy kicsit más szerkóban.” Felrohant a lépcsőn az emeletre, ahonnan a gitárhangozás kihallatszott a csukott ablakokon keresztül is.

*

— Helló, fejek! — köszönt a bandára.

— Te láttál valakit bejönni? — kérdezte Csikktől Lófej, miközben úgy tett, mintha basszgitárján kívül semmi más nem érdekelné a világon.

— Senkit — pörgetett egyet Csikk a felső tamon —, kivéve egy agrárkoloszust, aki tegez, mert azt hiszi, hogy így majd kap tőled egy autogramot.

— Kap két kilót is, ha el nem ugrik! — kontrázott Alfonz, az orgonista.

— Na ne marháskodjatok már!

— Művész úr — szólalt meg Ricsi, a szológitáros s egyben zenekarvezető —, ön késett. Pontosan negyvenhat percet.

— Ami azt jelenti, Johnnykám, magzatom, hogy 14 perc múlva 9 óra, amikor is kezdetét veszi az aréna — fordult feléje Csikk.

— Helyetted cipeltük a szerelést! — dühöngött Alfonz.

— Hát ezt a szerelést kár volt — mondta, csak hogy szóhoz jusson végre: Durván megsértette a bandát, mert mint köztudott volt, a „Jokers”-nak volt az egyik legjobb szerelése a város zenekarai közül. Böhm-erősítők, két Grundig-mikrofon, egy Vox-torzító, Capri orgona. Az akkord- és a basszgitár valódi

Jolana, csak Ricsi szólógitárja volt egy kissé már kopott jószág. A hangfalakat és a mikrofonállványokat viszont maguk készítették. A visszhangosítót Ricsi „kókányolta” egy rossz magnóból, ugyanő csinált pedált a gitárjához is. A dob-felszerelésből csak a lábcsin hiányzott, Csikk legnagyobb bánatára.

— Matek tanár! — jelentette ki megfellebbezhetetlenül Alfonz, ami tudva-levőleg a legnagyobb sértésnek számított körükben. Ezzel ki is volt egyenlítve a számla.

— Jól van már na, nem kell mindjárt a plafonon lenni — dörmögte Johnny, aki még nem is olyan régen Janika volt. — Adj egy e-t — szólt oda Alfonznak, aki rögtön leütötte a kért hangot az orgonán. Aztán a másik két gitárral hangolt össze. Még jóformán be sem fejezték, amikor odajött egy KISZ-vezető, hogy akár kezdhetik is.

— A mikrofonok be vannak löve? — kérdezte Johnny.

— Ja.

— Ricsikém, az elején dobjunk be egy-két arénás számot, mert kicsit rekedt vagyok.

— Oké.

Ricsi szerzeményével, egy szólós számmal kezdtek. Johnny csak most vette szemügyre a terepet. Egy hosszú, olajos padlójú terem végében, a katedrán játszottak. Az asztalok és székek a falakhoz tolva, fakó iskolaszag a levegőben. Kétségbeesett lampionok, rikító szalagoktól körüllegve. Csak néhányan táncoltak az egyik sarokban, a többség most jött be a folyosóról. Megálltak, bámultak. Amikor befejezték a számot, valaki odajött Ricsihez, és bizalmaskodón a fülébe súgott néhány szót.

— Srácok, az egyik KISZ-mókusnak érzékeny a füle. Félgőz az egész vonalon! — adta ki Ricsi dühösen a parancsot. — De most aztán gyorsan a menő számokkal, mert itt sose lesz tánci-tánci.

A számok megbeszélte sorrendjét már mindnyájan betéve tudták, de még sohasem játszottak az eredeti terv szerint, mindig közbejött valami. Mint most is.

Néhány gyors sikerszámot vetettek be. A ritmus végigdübörgött a termen, magához szippantva a báméskodókat.

— Na végre! — nyugtázta Ricsi.

Johnny nehezen oldódott fel. A hangja, úgy érezte, minden számmal tisztul valamennyit. A pódium előtt onott arcú fiúk himbálták magukat a zene ütemére. Szerette, ha bámulják, de most sehogyse sikerült magabiztos arcot öltetni. Elnézett a fejük felett. Megszokta már ezt a képet, de mindig próbált valami újat találni benne. A zenekarhoz legközelebb a Jokers-rajongók csoportja táncolt, akik minden bulira elkísérték őket. Johnny nem szívlelhette egyiküket sem. Utálta számító „segítőkézségüket”, fölényes modorukat a kívüllálókkal szemben, olcsó bizalmaskodásukat, de legfőképp megjátszott rajongásukat, amivel a zenekar számaikat kísérték. Ennél jobban csak az alázatoskodókat vetette meg, az örök balekakat. A táncolók látványa mindig visszaadta önbizalmát. Az örök átlag között most is kitűnt néhány jól összeszokott pár, a legújabb figurákkal, és ellenpólusaik: a felnyírt hajú fiúk és vékony lányok, akik a tánciskola emlékeinek bűvöletében merev tartással régi táncokat lejtettek a mai zenére, s látszott az arcukon, legszívesebben most is keringőznének. Aztán ott voltak a „jó csajok”, akik nagyon jól tudták tálni magukat, és minden harmadik lépésnél lekérték őket. A táncolók mellett, apró csoportokba verődve fiúk álldogáltak, és szellemeseket mondtak egymásnak. Legtöbbjük sohasem táncolt, csak állt, bámult, és időnként kiment cigarettázni. Ugyancsak az „ál-cázott nem táncolók” közé tartoztak azok, akik keresztül-kasul ódöngtek a teremben, könyökkel fúrva utat a párok között, s nyakukat nyújtogatva min-

denáron azt a látszatot akarták kelteni, hogy halálra keresnek valakit. Aztán ott álltak a „magányos farkasok” is, fölényes tekintettel „Piroskákra” vadászva. Általában erős fiúk voltak, mert gyakran egy egész galeritől tartaniok kellett, akik „összefogásban az erő” alapon művelték ugyanezt. A „magányos farkas” egy ártalmatlanabb fajtája is feltűnt itt-ott, a „jófiú”, aki egész este, szinte minden lánnyal táncolt, de nem kísért haza senkit. Johnny legjobban a „Hamupipőkéket” sajnálta, akik többedmagukkal vagy egyedül ülték végig az estét, s retiküljüket babrálva tettetett unalommal nézték a táncolókat. Ezeknek még drukkolt is, de ha a lent ácsorgó srácok között lett volna, ő se kért volna fel egyet sem. „Kész. Semmi új” zárta le magában a leltárt. Határozottan unta magát. Ezekben az erőltetett, ritmus uralta számokban sem lelt most semmi örömet. „Milyen lenne, ha beleüvölteném a mikrofonba, hogy NYOMOR AZ EGÉSZ?” kísértett agyában a gondolat. Vége volt az első menetnek.

— Frankón vannak — jegyezte meg kifelé menet Ricsi.

— Hiába, a Dzsókorsz-buliknak már hírük van! — készségeskedett valaki a hívek közül.

— Messze jobbak vagytok a Bedbojsznál! — toldotta meg egy másik.

— De még a Pincelakóknál is!

Ricsi elégedetten tette fel Donovan-szemüvegét, és cigarettát halászott elő zsebéből. Hárman is ugrottak, hogy tüzet adjanak neki. Johnny undorral fordult el. Nem mintha viszolygott volna a népszerűségtől, hanem mert megvetette ezt a hamis alázatot. Olyan sikerre vágyott, mint az Illéséké. „De olyan nincs több” gondolta. Visszaemlékezett, hogyan tervezgettek az első próbákon, mennyire bíztak a sikerben. Mindnyájan haverok voltak, így alakították a zenekart. Milyen egyszerű volt akkor minden. Ma már csak Ricsi meg ő maradtak a régi bandából. A többieket elvitte az irigység, a beképzeltség, volt, akit Ricsi rúgott ki, volt, aki egyszerűen rájött, hogy nem megy. „És nekem talán megy?” szegezte magának a kérdést. Eszébe jutott, milyen hittel fogadkoztak annak idején, hogy csak átmenetileg játszanak angol számokat. Amíg nevük lesz. Aztán majd megmutatják! Újat hoznak. Teljesen újat. Eredetit. Hisz csak ezért érdemes játszani. „De mivel? . . . Ricsi zenei általánosával, vagy Alfonz ellógott zongoraleckéivel? . . . Ezekkel újat?! . . . Te sem vagy külön . . .” Pedig milyen lelkesedéssel indult! Írt néhány szöveget is Ricsi hasonlóan vérszegény dallamaira, de már a próbán érezték, hogy nem lesz belőle semmi. Aztán valahogy elfelejtődött a dolog. A próbák is elmaradoztak, egyre ritkábban jöttek össze, hogy „lekoppintsanak” egy-egy új számot. Maradt a „favágás”. Most, hogy visszagondolt a kezdetre, hihetetlen, kamaszkori álomnak tűnt az az idő. „Nem tudtuk még, mennyit bírnak. Ennyi az egész.”

A folyosón két srác kért tőle tüzet.

— Te ugye a zenekarban vagy? — kérdezte az egyik.

— Ja. Én vagyok az akkordos — felelte Johnny.

— Elég jól csináljátok — mondta a másik.

— Hát hallottam már rosszabbat is! — javította ki társát a fekete szemüveges.

— Jók vagytok hozzám.

— Na ne játszd meg a kispapot, öreg — fogta karon a szemüveges. — Menjünk, gurítsunk le egy kis söröcskét. Benne vagy?

— Nyakig.

A büfében füst, virsli, sör, pálinka és izzadságszag. Összekocant a három sörösüveg.

— Mije van a fának? — kérdezte szertartásosan a szemüveges.

— Levele.

— ... Ez igen — vette le az üveget a szájáról a szemüveges. — Mit szólnátok még egy csipetnyihez?

— Egy árva kanyilóm sincs — vallotta be Johnny.

— Nem baj, futja az András népköztársaságijából!

Szégyellte bevallani, hogy nem tudja mi az. De a szemüveges már újabb üvegekért ment. Aztán a menyétképű András hirtelen megkérdezte:

— Te, mondd, miért adtatok angol nevet a zenekarnak?

— Miért?! — ámult el Johnny a kérdező naivitásán. — Hát mért van a legtöbb bandának angol neve? Mert sokkal jobban hangzik. A bunkóknak ez tetszik. Nekik csak egy a fontos: ne értsék a zenekar nevét. Mert az már jó zenekar.

— Aha — dűnnyögte a menyétképű, mintha értené. — És vannak saját számaitok is?

— Már játszottunk is egyet.

— Fűzöl?

— ... Ugyan hagyd — vágott közbe a szemüveges —, nem érdekes. Ezek mind azt hiszik, hogy a számaik többet érnek egy közönséges reprónál. Pedig mindenki tudja, hogy ...

Johnny szó nélkül sarkon fordult. Ezekkel nincs mit beszélnie. A folyosón Lófeje botlott, aki éppen egy csomó srácnak sóderolt, szokásához híven:

— ... Értitek? Na szóval, megyek a Kölcsey strasszén, hát baszdmeg oda-kúszik egy krapek, de ilyen szöveggel: „Baszikám ,nyessél már egy spanglit!” Teljesen gáz fej volt, na, mondom, hopp egy légy, okos légy, baszdmeg, ennek egy staubot se, inkább szólólok vele. Hirtelen elárasztottam sok kis apró pofonnal, úgy hogy egyből tudta, hány óra. Úgy látszik, nem szúrta a szitut, mert elfutott ... De nem ért utol! — tette hozzá egy rövid hatásszünet után.

— Gyere, kezdünk — húzta ki Johnny a karjánál fogva a sörszagú röhögés hullámaiból.

Már a harmadik számot játszották. Johnny figyelme másfelé kalandozott. „Vajon mit szólna most anya, ha látna? Egyszer elhozom egy bulira. Csak néhány percre.” Arra lett figyelmes, hogy kiesett a ritmusból. A dobra figyelte, de közben meg elvétett egy akkordot. A szám befejezésénél is késett. Ricsi hátat fordított a közönségnek, mintha az erősítőt igazítaná. Foga között iszonyú káromkodások özönét zúdította Johnnyra. Johnny dühös volt magára, de Ricsi előtt nem akarta elismerni, hogy hibázott. Vad vita tört ki köztük, már nem törődtek azzal sem, hogy letről figyelik őket. Johnny már-már azon a ponton volt, hogy lecsapja a gitárt, és elmegy — megtörtént már többször is —, de Alfonz megmentette a helyzetet. Az orgonán bejátszotta a „Mighty Queen” kezdő hangjait. Ezt a számot együtt énekelte Ricsivel, és mindketten szerették. A befejezés után feltörő taps és helyeslő fütty felejtette az iménti közjátékot. Két szám után azonban újra megakadtak: Lófej lefittyedt ajakkal közölte, hogy elromlott a tuhelja.

— Vettük észre! — így Alfonz. — A fél számból hiányzott a basszus!

Kellemetlen percek következtek. Káromkodtak tehetetlenségükben. Fütty innen-onnan, egészen más előjellel, mint az imént. Közben Ricsi működésbe lépett a forrasztópárával. — Kész! — jelentette ki végtelennek tűnő percek után. A szünetig most már zökkenőmentesen ment minden. Johnny egy hosszú hajú, kékruhás lányt figyelt egész idő alatt. Az is lehet, hogy a lány kezdte a szemézést. Olyan furcsán nézett rá táncosa válla felett. A szünet előtti utolsó szám az „If you need me” volt. Johnny egy pillanatra sem vette le a szemét a lányról. Sört és virslit kaptak a rendezőktől. Mindnyájukban volt már jócskán szesz, kivéve Alfonzt, aki állítása szerint kétszer rúgott be életében: először és utol-

jára. Megbékélten ültek egymás mellett, és Selmer-hangfalakról, Höffner-gítárokrol, Premier dobszerelésről és Hammond-orgonáról álmodoztak.

— Gyerünk dolgozni! — hűtötte le a kedélyeket Csikk, akinek még az utcán is mindig dobverők kandikáltak ki a zsebéből.

A harmadik „menet” már felszabadultabb akkordokat és sokkal pontosabb összhangot hozott. Johnny egy arcot keresett, egy arcot, amire emlékezni érdemes ebből az estéből. A kékruhás lány nem volt sehol. „Biztosan smárol odakinn” gondolta Johnny. Százarcú színes massa hullámzott a teremben. Sikolyok fúrtak lyukat a mennyezetbe. A sör megtette a magáét. Johnny a két srácra gondolt, és halvány gyanú ébredt benne, hogy ez az elragadtatás nem is nekik szól, hanem történetesen a Spencer Davis Groupnak. — A „tremelőz”-t — köpte be a szám után Ricsi. A Tremeloes-együttes „Suddenly you love me” című száma új siker volt. Már az első akkordok után felhördült a tömeg. Csikk még szorosabbra fogta az eredetileg is gyors ritmust. A testek örült vonaglásba kezdtek, a torkokból hosszú sikolyok, elnyújtott hörgések buggyantak fel. Ritmustól megveszett lábak-karok, lábak-karok. Csikk zihált, Alfonz olyan grimaszokat vágott, mintha be akarná kapni saját fülét, Lófej groteszk ugrásokkal próbálta pótolni hiányos hangszertudását. Johnny is elvesztette a fejét. A hangfalak a robbanás határán üvöltöttek. Most mert volna csak szólni valaki!... Ez is katarzis volt, csak egészen másfajta, mint az orgonakoncert hallgatóságáé: szabadabb, féktelenebb, de rövidebb életű. A felkavart mélység feszültsége egy kiáltásban levezetődött. A XX. század katarzisa.

A szám végénél rögtön újrakezdték, nemcsak azért, mert élvezték a sikert, hanem mert tudták, hogy kevés számot tudnak, ahhoz, hogy egy ilyen hosszú műsort végigjátsszanak. Arcuk fénylett az izzadságtól. Johnny abbahagyta az „arénát”, a vonagló között felfedezte a szemüveget meg társát, akin most bördzseki lógott. Patakozott róla a víz, pipaszár lábain csak ugrált össze-vissza, láthatóan igyekezett, hogy méltó legyen bördzsekis külsejéhez. „A fölényesek!” mosolygott gúnyosan Johnny. „És ide olyan nehéz bekerülni?... Ezek közé vagyok én?!”

A kopasz asztalon sörösüvegek sorakoztak. — ...Na és? — legyintett Jean. — Szarj az egészre, Johnnykám! — Ez persze nem hangzott valami megnyugtatóan pont Jean szájából, aki már a harmadik nekifutásra sem tudott túljutni az első szűrőn. Igaz, a Színművészetin nehezebb. Jean nagyszerűen tudta adni a részegyet, de most valóban felönthetett valahol. A hangja mégis színpadiasnak tűnt egy kissé.

— Tudod, Johnnykám, haverom, én most részeg vagyok, meg nem is. Szédülök, de azért tudom, mit beszélek!...

— Mindig beszélünk, sose iszunk? — szakította félbe Johnny. Keserű íz a szájában, keserű volt a hangja is.

— Te, most érzem, hogy nagyszerűen tudnék verselni! — Így mondta Jean: *verselni*. — Ha színész lennék, minden előadás előtt meginnék egy félлитert. Frankó. Nem szégyenlős az ember, odaáll, közönség, minden — nem érdekes! Egyszer, amikor Évánál voltam, megittam öt kupica pálinkát. Elkezdtem neki szavalni, érted, ott az Illyés egyik versét. Szavaltam az Évának, ott a konyhában, és tudod, ahogy mondtam, éreztem, hogy jó, és az Éva se szólt közbe egyetlenegyszer sem, érted, pedig máskor mindig mondja, hogy itt nem jó, meg ott másképp kellene... Én tudom, hogy ő tehetségesebb nálam. Így van. — Leborult az asztalra. Johnny nem szólt egy szót sem, csak fújta a füstöt.

— Tudod, mi lenne jó? — nézett fel Jean. — Tehetőségesnek lenni... Igen. Az ember, ha van tehetsége, tudja, mit kell mondani, és hogyan. Nem is tudja: érzi. Jó volna... Hidd el, néha én is érzem, de aztán... — legyintett.

— Elhiszem — ejtette ki súlyosan a szót Johnny. Ittak.

— Nem érdekel, ha nem vesznek fel a Színire! Hát nem vesznek fel! — csapta le az üveget az asztalra Jean. — Kibírom a szervizben. Mocskos, az igaz... De a rohadt istenit neki, a fiatalságomat azt nem hagyom, nem én, az hétszentség! Nem érdekel, hogy milyen áron, de megtartom. Énbőlöm nem lesz olyan ember, mint az apám: jellegtelen, és már negyvenévesen öreg. Én fiatal akarok maradni mindig, legalább belül...

— Mindig mondtam, hogy hasonlítunk — szólt csendesen Johnny.

Jean felállt, és dülöngélve pálinkáért ment. Megitták. Percekig ültek szótlanul.

— Szegény anyám — sóhajtott aztán Johnny —, el se tudod képzelni, mennyit dolgozik. Az ő beteges alkatával! De hisz ismered. Ezért kellene mielőbb pénzt keresnem...

— De hisz ezzel is keresel valamennyit!

— Áh, elmegy piára, cigire. Tudod, hogy van ez. Viszont anyámtól nem kérek egy fillért se. Persze most sincs egy vasam se...

— Nem érdekes, ma vastag vagyok.

— ... Tudod, látni azt, ahogy fáradtan hazajön a munkából — folytatta Johnny —, és aztán nekiáll, mos, főz, takarít, meg minden, és tovább és tovább, mindennap így, mintha egy présben lenne, és valaki állandóan tekerné a kart, össze, össze; egy állat, nem is állat: az ördög hajtja. De miért? Értem? ... Lát-tál már kovácsokat, ahogy a vasat verik? Ütik, verik, kongatják, és végül valami szép lesz belőle, valami célszerű. Ilyen vasdarab az én anyám is, formálja valamilyen erő, csépele, de végül csak feneketlen kín lesz az egészből...

Újabb pohár feneke vigyorgott arcukba a fáradt lámpafényben.

— Te apám, a mi családunkat kéne lefilmezni, hogy így nem szabad! Ha látnád!... Az apám, az apám életét... én nem akarom... Mit!... Hatkor kelés, leállítja a vekkert, mosakodni nem fog, hisz minek. Megborotválkozik, be a konyhába, ott van a frizsider sarkán a pohár kávé, érted, felhörpinti, vissza a szobába felöltözni. Le a kocsihoz, begyújtja, már az ujjában érzi, mikor kell befordulni, most jobbra, két perc múlva balra, érted?! Szinte csukott szemmel is odatalál... Hazajön a melőlől, kis iratmozgatás az egész, érted, újságot olvas, esetleg tv-t néz. Másnap kezdi előlről az egészet... Az istenit! Érted?! Mindennap... Vasárnap kicsit előbb kel, mossa a kocsit, nagy kaja, aztán megint tv és vége... Hát tudnál így élni?!

— Nem. De úgyse tudok tovább, ahogy most csinálom.

— Miért? Mert becsináltál, hogy nem vettek fel?

— Menj a fenébe, hülye!

— Hát akkor?

— Nem tudom. Én csinálni szeretnék valamit, de olyat, amiért mindenki felnézhet rám, nemcsak azok, akiknek nincs más vágyuk, csak egy jó kis aréna, hanem azok is, akik szemüvegesek, és a könyvtárat bújják. Olyat, amelyet még senkise csinált. Amit mindenki elismer. Mindenki... Az egyetemre pedig fel kell hogy vegyenek.

— Ilyen biztos még sose voltál magadban!

— Ha tudnád, mennyire nem így van! Azért beszélek így.

— Most már csak az a kérdés, hogy hova óhajtasz!... Öreg, ha nem vetted volna még észre: minden hely foglalt, mint a villamoson csúcsforgalomban! Még egy lépcsőhelyért is verekszenek... Pont rád várnak!... Ami meg az egyetemet illeti: protekciósok, nyalisok hada. Például az unokaöcsém. Akkora a nyelve, hogy nem fér a szájába. Ha végez, majd megkeresi a négyest-ötöst, doktor úrnak szólítják, és röhög rajtam, én meg majd melózok, mint egy

állat. Rühellek róla beszélni, de ez van! — csuklott egyet Jean. — Adj egy cigi!

— Akár az egész dobozzal — mondta Johnny —, hisz te fizetted a piát!

— Lesz még fordítva is!

— Hát azt én is remélem — mosolygott Johnny, és úgy érezte, hogy akár reggelig is el tudna beszélgetni Jeannel.

— Gyere már, csak téged várunk! — rázta meg a vállát Alfonz, aki ilyen idő tájt át szokta venni a vezetést, lévén a zenekar egyetlen józan tagja.

— Mindjárt, de előbb anyagcsere-szükségleteim szólítanak!... Nem vagyok hidroglobus — tette hozzá Johnny, magyarázatképpen. Kissé bizonytalanul ment ki. Az illemhelyen akkora söráradat volt, mint a büfében. Egy srác a falnak dőlve motyogott. „Hülye” gondolta megvetéssel Johnny. „Aki nem bírja, ne igyon.” Ami azt illeti, Johnny se volt egy szeszakázán. A folyosón véres szemű alak dőlt rá.

— Tudod mit csípnék, api?

— Na mit?

— Indulni egy úszóversenyen!

— Tőlem indulhatsz — tolta el magától Johnny.

— Csak az a baj — dűnnyögte a srác —, hogy én kétszáz női mellen szeretnék!

— Ezen nem lehetett nem röhögni.

Az utolsó menetben szinte kizárólag lassú számokat játszottak. Megérdemelt pihenő, zenekarnak, közönségnek egyaránt. A teremben valamiféle biztonság sűrűsödött füstként a fejek fölé. A gátlások szégyenlősen kisompolyogtak az ajtón. Johnny tekintetével a kékruhást kereste: az a fiúja vállára borulva adta át magát a hunyt szemű révületnek. Valami zúgott a fejében, s ezen a zúgáson át előtte termett a kisfiú, aki ott állt a lépcsőházban, amikor Erzsiektől jött lefelé, nagy dühösen. A kissrác rámosolygott, kinyújtott kezében egy csúcsos, kék színű, farsangról maradt papírsapka. — Vedd fel! — mondta határozottan, s Johnny maga se tudta miért, engedelmességet neki. Épphogy ráfért a feje búbjára. — Bohóc! — nevetett huncutul a kissrác a sikerült tréfán. Johnny is elmosolyogta magát. — Most legyél te a bohóc, jó? — adta vissza a sapkát. — Jó, de én már sokáig voltam, mondta a kissrác.

— Hangoljunk! — szólt Alfonz. Ezzel is telik az idő. A bulik végefelé majdnem minden szám előtt hangolni szoktak. A számok mégis mind összefolytak a fülében. Egy kivétellel. Egy Procol Harum szám volt, egy Bach-téma feldolgozása. Sokáig gyakorolták. Belebetegedett volna, ha nem ő énekl.

Alfonz, ami biztos az biztos, bement a címet. Mindnyájan tudták pedig, hogy ez jön. — A whiter shade of pale — sügta áhítattal. Azon kevés számok közé tartozott, melynek a címét a többiek is csak angolul merték kiejteni. „A whiter shade of pale.” Ahogy rossz magyarsággal fordították: „Halványnál is fehérebb árnyék”. Ricsi letette a gitárját, és leült a pódium szélére. Valami megremegett belül Johnnyban, mint mikor először állt a mikrofon előtt. És Alfonz elkezdte. A templomi orgonáéhoz hasonlatos tónusban, ünnepélyesen, méltósággal. Szinte észrevétlenül lépett be a basszgitár, tömör, tompa hangon, s vele együtt a dob. Az orgona a C-dúr kristályútján keresgélni kezdett egy hangot, az egyedül megfelelőt. A c-ben találta meg tétova léptek után, majd visszatért a kezdőhanghoz, az e-hez. Ez volt a téma. Johnny ráhajolt a mikrofonra, és furcsa, fáradt hangon énekelni kezdett: — „We skipped the light fandango, Turned cartwheels cross the floor...” — A szöveg szürrealista technikával készült, vagy egyszerűen LSD hatása alatt, de jól sejtette azt a szavakban szinte ki sem fejezhető fájdalmat, amit a zene sugallt. Míg az ének különös, elcsukló hajlításokkal mind feljebb jutott, az orgona, valahol a pincé-

ben rátalált egy alsó f hangra, és felfelé haladt zsákmányával. — „As the ceilin' flew away” — sóhajtotta Johnny, és a mennyezet valóban elrepült, tér és idő egymásra hajolt, csak a testetlen fájdalom maradt, amit ki kell magából énekelni, hogy megmaradhasson. A dob keretbe fogta a bassz szomorú menetét, és az orgona elgondolkozó hangjait, tompán — mégis mintha a dobhártyákon játszana. Csikk apró, tizenhatodos bepörgetései beleszórva az ének és az orgona egymást váltó, szüntelen keresésének közegébe, vibráló feszültséggel töltötték meg a levegőt. Johnny imbolygott, Alfonz zihált, Csikk a dobhoz lapult. A mélydob triolái átszakították a bizonytalanság falát, felhördült, felsikoltott az orgona, magával rántva Johnny hangját, fel, fel, a magasba: — „And so it was that later, As the miller told his tale, That her face at first just ghostly, Turned a whiter shade of pale” — szakadt fel a refrén Johnny torkából, magának is idegen, fojtott torokhangon. Beleremegtek a dobverők, belevonaglottak az ujjak a manuálon. Hangja felnyúlt az éghez, ami olyan tiszta volt, amilyet csak a barokk zenében látni. Most nemcsak létezett, *élt* is: fájdalmát, kétségbeesését, akarását kesztyűként a világ arcába vágva. Tarkóján, hátán végigborzongott a pillanatnyi bizonyosság. Jó volt lenni. — „She said there is no reason, And the truth is plain to see” — kezdődött újra a keresés kálváriája, de már az egyszeri siker nyugalmával. Az ének elszánt, sötétké hangjai és az orgonamuzsika barna melegsége árasztotta el a termet, csöndet, tiszteletet parancsolóan. Valamit megérezhettek most abból a „másik” katarziszból... — „And although my eyes were open, They've might just as well been closed” — sírta behunyt szemmel a hang, ami Johnny volt. Aztán felnyögött Csikk, aki maga volt a *dob*, a hiányzó lábcsinnel együtt. Most ők négyen voltak a hangot öltött kínlódás, a keresés türelmetlensége. A pillanatnyi győzelem gyötrődő refrénje nehezen jutott el a szesztől kábult agyakba. Alfonz az imitáció barokk csipkéit terítette szét a teremben, beleszédülve az alaptémába. Aztán felmordult, vádolt, Johnnyval együtt, még egyszer, utoljára — hogy végül rezignált búcsúintéssel visszaadja a megtalált hangot az ismeretlennek, s letisztult, embermeleg hangok után a kezdő e-t bújja bánatosan a világba. Csend volt. Azután az is tapsolt, aki nem értette, mi folyt itt le. Mert szép volt. Johnny még mindig leszegett fővel állt, most nem mert a szemükbe nézni. Tudta, hogy a többség nem fogta fel, amit mondani akartak. Mert ezzel az egyetlen számmal mondtak valamit. Egész teste verejtekben úszott, a többieké is. Szótlanul kezdtek a következő számot. Ricsi primitív, E-dúr sémára játszott improvizál zártak. Amikor a tömeg hazasodródott, felvették a pénzt. Johnny rögtön meg is adta a 150 ruppót, amivel sáros volt Lófejenél. — Majd délután bejövünk a szerelésért. Négyre itt legyen mindenki! — dohogott Ricsi. — Na, gyerünk.

— Hé ti! Nem jöttök a „Búza-tanszékre?” — csapódott melléjük egy csoport vidám egyetemista.

— Ott a helyünk! — felelt Ricsi.

— Siessetek, le ne késsük a katalógust!

A kocsmából kijövet mindenki ment a maga útján. Johnnynak volt mit gyalogolnia. Most jó lett volna valaki, aki belekarol, melegíti, és butaságokat sugdos a fülébe. „Mégiscsak magammal kellett volna hoznom az orkánt” gondolta, és felhajtotta a zakója gallérját. A távolban gyárkémények ágaszkodtak. A mozdulatlanságban is érezni lehetett a közeli reggel nyüzsgését. Egész úton azon a dallamon töprengett, ami tegnap járt a fülében. Nagy nehezen rátalált, de már nem volt kedve eldúdolni. Egyszer csak feltűnt a jól ismert, borostás tűzfal. „Anya nemsokára kel” gondolta, amikor betette a kulcsot a zárba. Jótékony sötét fogadta odabenn. Mint egy zsák, dőlt el az ágyon. Dél tájt ébredt fel.